

KÄHKÖSIÄ ENNEN JA NYT

Sukuseuran 30-vuotisjuhlajulkaisu

**JULKAISTAAN
LOPPUVUONNA 2017
- MUUTOKSET
MAHDOLLISIA**

KÄHKÖSIÄ ENNEN JA NYT

Sukuseuran 30-vuotisjuhlajulkaisu

Kähkösten Sukuseura ry

Copyright © Kähkösten Sukuseura
Päätoimittaja Juha Kähkönen
Toimituskunta Raimo Erkkilä, Juha Kähkönen, Marja Kähkönen, Olavi Kähkönen
Osmo Kähkönen ja Timo Kähkönen
Kannen kuvat Reino Kähkösen ja Heikki Kähkösen arkisto
Kuvat Sukuseuran arkisto ellei muuta mainita
Ulkoasu Seppo Mahlman
Tuotanto Printway Oy, Vantaa 2017
ISBN 978-952-93-8909-4

Kirjaa voi tilata suoraan kustantajalta kotisivut <http://kahkonen.info>,
Sähköposti sukuseura.kahkoset@gmail.com
Juha Kähkönen puh. 040 574 7634

Sisällysluettelo

JOHDANTO

KÄHKÖNEN-KECKMAN-SUKU

Markku Kähkönen: Kähkösten sukuhaarat

Matti Järvinen: Pohjois-Suomen Kähköset

Timo Kähkönen: Kähkösten alueellinen jakautuminen

ENTISAIKOJEN KÄHKÖSIÄ

Jukka Kokkonen: Lentuan Juttuan Risto Kähkönen. Yhteisönsä luottomies

Kauko Kuusela: Johannes Olai Keckman, Carl Niclas Keckman ja Matias

Aleksanteri Castrén: Suomen historiaan vaikuttaneet Kähkös-sukuiset henkilöt

Juha Kähkönen: Kuhmoniemen Kähköset kirkkoja polttamassa?

Juha Kähkönen: Painin olympiahopeamitalisti Heikki Kähkönen

KÄHKÖSIÄ MAAILMALLA

Kähkösten muuttoliike maailmalle eri vuosina

Värmlannin suomalaismetsät

Pertti Sailo: Käckåsenin torpan tarina

Árpád Sailo: Käckåsenin savutuvan entisöinti

Muuttoliike Amerikkaan

Antero Komulainen: Juho Matinpoika Kähkösestä tuli Amerikassa John Matson

Anne Salminen: Ikuisesti Kahkonen

Juha Kähkönen: Itärajan taakse

KÄHKÖSET SODISSA

Veli-Markku Kortelainen: Unto Kähkönen taisteli Mauno Koiviston ja

Lauri Törnin rinnalla

Reino Kähkönen: Lapsuusmuistoja sota-ajalta

Raija Hynynen: Evakkomorsian – rakkaustarinasta taidetta

NYKYPÄIVÄN KÄHKÖSIÄ

Anneli Kähkönen: Virpi Kähkönen kutoi ja leipoi itsensä ihmisten sydämiin

Olavi Kähkönen: Juuret Hiitolan Peräkylässä – vuorineuvos Matti Kähkönen

Minna Kähkönen: Oma tahto vei laduille – hiihtäjä Tapio Kähkönen

Osmo Kähkönen: Kähkönen Heinävedeltä

Minna Kähkönen: Aito rönttönen leivotaan Kainuun perukoilla – Ulla Kähkönen

Pirjo Kähkönen: Saunajärveltä Raatteentielle

Tuula Kähkönen: ”Elämä on parasta itse tehtynä” – martha Pohjois-Karjalasta

Minna Kähkönen: Uudet maailmat syntyvät taiteilijan käsissä – Urho Kähkönen

TARINOITA MATKAN VARRELTA

Reino Kähkönen: Kähköset kiinni tervassa

Juha Kähkönen: Karhun kanssa painii yön

Tapio Kähkönen: Matka juurille Kannaksen Karjalaan

Tapio Kähkönen: Muualle siunattujen muistokivi Ruovedellä Kähkösen käsialaa

Juha Kähkönen: Epätodellisia Kähkösiä

Kähkösvitsejä

KÄHKÖSTEN SUKUSEURA 30 VUOTTA

Tapio Kähkönen: Sukuseuran synty

Pentti Kähkönen, Tapio Kähkönen ja Raimo Erkkilä:

Sukuseuran historiikki 1985–2017

Esipuhe

Kähkösten sukuseura täytti 30 vuotta vuonna 2016. Juhlistaakseen aktiivisia toimintavuosiaan sukuseura päätti julkaista kirjan Kähkösistä. Tämä kirja kertoo kuinka Kähköset ovat menneet leivän perässä Atlantin taakse, se kertoo kuinka Kähköset ovat joutuneet lähtemään sodan jaloista evakkoon ja kuinka he ovat puolustaneet kotimaataan ja se kertoo myös, että joskus Kähkönen on ollut Ruotsin valtiopäivillä edustamassa talonpoikaissäätystä. Tarinoita on monia ja aina Kähköset ovat selvinneet ja sopeutuneet riippumatta siitä, missä milloinkin on eletty.

Sukunimi Kähkönen kuuluu vanhoihin sukunimiin, joista löytyy eri kirjoitusasuja ja variaatioita riippuen siitä, missä päin maailmaa milloinkin ollaan. Nimi on muutettu helpommin äännettävään tai kirjoitettavaan muotoon uudessa asuinmaassa ja joskus on vallanpitäjä määrännyt, että nimi pitää muuttua maan omaan nimikäytäntöön sopivaksi. Sukuseuramme kuuluvat myös Keckmanit, jotka ovat Kähkösten sukuhaara ja joiden historia on osa Kähkösen suvun historiaa. Olipa sukunimen kirjoitusasu mikä tahansa, Kähköset ovat aina olleet Kähkösiä ja ylpeitä sukujuuristaan. Tästä kertoo kirjassammekin erään nuoren naisen tarina Amerikan maalta.

Arvoisat lukijat, näitä tarinoita halusimme tuoda teidän luettavaksenne. Pyrimme valitsemaan aiheet monipuolisesti. Tämä kirja on kuitenkin vain pintaraapaisu Kähkösistä ja heidän historiastaan. Paljon tarinoita jää vielä myöhemmin kerrottavaksi.

Sukuseuratoiminnasta saatetaan ajatella, että se tuijottaa vain menneeseen. Halusimme laajentaa näkökulmaa ja kertoa myös nykypäivän Kähkösistä nykypäivän Suomessa. Niinpä tämä kirja kertoo myös tämän ajan yrittäjistä, taiteilijoista ja monen muun alan aktiivisista arjen sankareista. Kirja kertoo myös sukuseuramme tarinan. Aikanaan kaikki tämä uusikin tieto on historiaa.

Haluan esittää suuret kiitokset sukuseuramme kirjatoimikunnalle, jonka toiminta on mahdollistanut tämän kirjan julkaisemisen. Erityisen suuret kiitokset haluan esittää kaikille, jotka ovat kirjoittaneet artikkeleita sekä antaneet valokuvia ja piirroksia kirjaamme. Ilman näiden henkilöiden työtä tätä kirjaa ei olisi olemassa.

Timo Kähkönen

Sukuseuran esimies

Käckåsenin torpan tarina

Kuningas Kaarle IX:n kuninkaallisen ja armollisen päätöksen mukaan saivat suomalaiset luvan asettua asumaan valtakunnan Ruotsin puoleiseen länsiosaan, Värmlannin metsämaille. Suurin osa tulokkaista oli Savosta. Ehkä matkasta tuli monelle pettymys, ehkä joidenkin uusi elämä sai hyvä alun ja suomalaisella sisulla pystyivät monet saavuttamaan tyydyttävän elämisen tason.

Matka Suomesta tehtiin yleensä jalan, jolloin perheenjäsenet kantoivat tavarat selässään, kukin jaksamisensa mukaan. Matkanteko aloitettiin useimmiten lopputalvesta, jolloin Pohjanlahti voitiin ylittää jäitä myöten. Moni matkalainen jäi avautuneiden raijien kylmiin vesiin, mutta sitkeydellä useimmat kuitenkin taivalsivat perille.

Tulevat uudisasutukset sijaitsivat hyvinkin kaukana olemassa olevasta asutuksesta. Hakeuduttiin metsäisille seuduille, alueille, joilla kaskenpoltto oli mahdollista. Entisiltä kotimailta tuotu ja raiviotuhkaan kylvetty kaskiruis takasi sitkeän työn tekijöille toimeentulon perustan. Monet viljelypaikat myös Östmarkissa ja Lekvattnetissa ovat alun perin näiden suomalaisten raivaamia. Näitä suomalaistorppia ovat mm. Karltorp, Husken, Kärr, Östra Sand Sjöberg, Kattrinaberg, Persberg, Lasktorp, Gotil, Ollestorp sekä Östmarkin ja Lekvattnetin rajoilla sijaitsivat Käcklätstorp ja Klaken.

Käckåsenin torppa

Yhtä näistä metsätorppista ovat asiaan paneutuneet yrittäneet kunnostaa ja säilyttää mallina nykypäivän kiireisille ihmisille. Torpan nimi on Käckåsen. Se on erityisen hyvä esimerkki, koska se on ainoa alueen torppista, jossa vanha savupirtti on vielä säilynyt. Torppa sijaitsee Lilla Sandsjön läntisellä rannalla. Se on kuin pieni idylli erämaassa paikalla, jossa ajatus palautuu muistelemaan menneitä tapahtumia. Käckåsen on saanut huomiota sekä lehdistössä että radiossa, koska sen toimijat ovat julistaneet torpan tasavallaksi.

Pål Käckåsenin isäntänä

Koska Östmarkissa olevat kirkonkirjat ulottuvat vain vuoteen 1867, ei niitä voida tietää, kuka alun perin raivasi Käckåsenin torpan ja alkoi sitä viljellä. Vanhemmat kirkonkirjat olisivat arkistoituina Göteborgissa. Perimätiedon mukaan siellä asui 1700-luvun lopulta

Käckåsenin torppa Värmlannin Östmarkissa.

1800-luvun alkuun Pål-niminen mies. Vaimonsa nimi oli Helja ja yhdessä heitä kutsuttiin Käckåsenin Påliksi ja Hälikiksi. Heillä oli kolme poikaa: Erik, Lars ja Per sekä tytär Marit. Pål oli hyvin ahkera mies. Hän lienee viljellyt jo suurinta osaa torpasta ja luultavasti rakensi sen varhaisemman savupirtin, joka sijaitsi nykyisen pirtin eteläpuoleisella mäellä. Tuo pirtti paloi tietävästi 1860-luvulla. Se oli huomattavasti suurempi kuin nykyinen, jonka Pål'n pojat rakensivat uudeksi asunnoksi. Nykyisen savupirtin länsipuolella oli suuri lato sekä navetta

ja muut ulkorakennukset seisoivat mäessä näiden eteläpuolella. Sauna sijaitsi alhaalla järven rannalla, paikalla, jolle nykyinenkin Karltorpista siirretty sauna pystytettiin.

Pål ei kuitenkaan hoitanut vain torppaa ja taloja, vaan hänellä oli vuoteen 1844 myös mylly Matlöpenin purossa. Tuona vuonna oli hyvin voimakas sadekausi ja Pål'n mylly meni tulvan mukana. Sitä ei koskaan rakennettu uudestaan, sillä Pål sai jauhaa jauhonsa purovarren kahdessa muussa kuntoon saaterussa myllyssä. Hänellä oli purossa

JUHO MATINPOIKA KÄHKÖSESTÄ TULI AMERIKASSA JOHN MATSON

Kuhmosta on muutettu Amerikkaan yllättävän paljon, kun otetaan huomioon paikkakunnan väkiluku ja sen itäinen ja melko syrjäinen sijainti. Merenranta on kaukana. Siitä huolimatta värvääjät ja Amerikkaan muuttaneiden siirtolaisten kirjeen tavoittivat myös Kuhmoniemen asukkaat. Kuhmosta muuttajia oli satoja, erään arvion mukaan peräti noin 800. Tämä muutto tapahtui pääasiassa vuosina 1880–1930. Jos lähtee etsimään jälkiä niistä ensimmäisistä asuinpaikoista USA:n osavaltioista, minne Kuhmosta muutettiin, niin todennäköisimpiä alueita ovat Maine, Minnesota, Pennsylvania ja Michigan.

Suomesta muutti Amerikkaan noin 350 000 siirtolaista. Suomalaiset asettuivat paljolti USA:n ja Kanadan rajan kahta puolta.

Siirtolaisuus Amerikkaan koskettaa yllättävän montaa kuhmolaista sukua, myös Kähkösiä. Esimerkiksi Minnestoassa Sebekassa Red Eye Townshippin hautausmaalla on John ja Maria Matsonin hautakivet vierekkäin. Syntymäpaikka Kuhmoniemi on kaiverrettu, kuolinpaikkakuntaa ei. Lähellä on muita Sebekassa asuneiden kuhmolaisten perhehautoja: Haverisia, Huotareita, Komulaisia...

Amerikassa sukunimi saatettiin muuttaa helpommin lausuttavaan muotoon. John Matson oli Kuhmoniemen pitäjässä asuessaan Kähkönen. Hänen ja rakastettunsa Maria Ohtosen

avioliittosuunnitelmilla ei ollut suotuisia mahdollisuuksia Kuhmoniemellä. Nuori pari karkasi Amerikkaan ja eli elämänsä Sebekassa. Heillä oli siellä suuri lapsikatra.

Kähkönen on Amerikassa ä- ja ö-kirjaimineen sellainen, että sukunimen muuttamiseen oli paineita. Nimi oli kaikessa asioinnissa muille vaikea kirjoitettava ja lausuttava. Niitä korvaavia sukunimiä on ollut useampia.

Kuhmolaiset viihtyivät Amerikassa ilmeisen hyvin metsätöissä, maatöissä omilla tai renkinä toisten tiloilla ja naiset tekivät töitä palvelijoina, karjanhoidossa, maatilan emäntinä, kauppoissa, mutta myös heille sopivassa teollisuudessa.

Matkaan lähdettiin yleensä viiden vuoden passilla. Kuhmolaisia siirtolai-

John Matson uudessa autossaan 1909. Vieressä etupenkillä istuu poika John ja takapenkillä Maria-vaimo. Kuvasta on joskus tehty postikortti ja sitä kopioitu useaan kertaan.

sia asettui Amerikassa asumaan samalle seudulle – tietoisesti tai sattumalta. Muuton keskittyminen ei johtunut pelkästään heidän omasta halustaan, vaan eniten siihen vaikutti kulloinenkin työvoiman tarve.

Melko keskellä Mainen osavaltiota sijaitsee West Paris ja sen vieressä sijaitseva South Paris. Alueen kuhmolaiskeskittymään on luettava muitakin lähiseudun paikkakuntia kuten Harrison.

Kuhmolaiskeskittymiä muodostui Amerikkaan kahdesta merkittävästä syystä. Yksi ensimmäisistä muuttajista oli kuhmolainen Jaakob Mikkonen. Hän tuli seudulle suomessa kerrotun sukulaistarinan mukaan laivoissa salamatkustajana ja Kanadasta tulleesta tavarajunan kyydissä aivan 1900-luvun alussa. West ja South Parisin seudulla

Mikkosella onnisti työelämässä ja elämässä muutenkin. Hän alkoi kutsua kirjeitse alueelle muita kuhmolaisia. Mikkosen tarina on kirjoitettu Parisin paikallishistoriaan. Kun näiden muuttajien elämä otti onnistuakseen ja mieluisia maa- ja metsätöitä oli tarjolla riittämiin, niin he kutsuivat muita – sukulaisiaan ja ystäviään. Kuhmolaisten muutto keskittymiin Mainessa kiinnitti huomiota muun muassa Oskari Tokoi.

S. Ilmonen kirjoitti 1920-luvulla kirjassaan Amerikan suomalaisten historia Mainessa sijaitsevasta Harrisonin pikkukaupungista ja sinnekin asettautuneesta kuhmolaiskeskittymästä.

Kuhmoniemen seurakunnan kirkkoherra K.A. Pfaler kirjoitti kuhmolaisille siirtolaisille Maineen ja kehotti heitä rakentamaan sinne kirkon. Yksi

EVAKKOMORSIAN – RAKKAUSTARINASTA TAIDETTA

Hiitolalainen Väinö Kähkönen (1898– 1989) tallensi elämänvaiheensa muistelmiinsa, jotka julkaistiin omakustannekirjana 1975. Tällainen elämäntarinan ja perinteen tallentaminen on jälkipolville antoisaa. Tuntuu uskomattomalta, kuinka köyhistä oloista ponnisteltiin ja selvittiin kohti parempaa elämää. Väinö olisi halunnut käydä kouluja ja tulla vaikkapa opettajaksi, mutta se ei ollut mahdollista. Piti jäädä hoitamaan kotitilaa Veijalassa. Mieli paloi kuitenkin yhteiskunnallisiin harrastuksiin ja niiden myötä myös moniin työtehtäviin. Väinö-ukki asui sotien jälkeen perheensä kanssa Kauhavalla ja vaikutti siellä useissa luottamustoimissa.

Kuva Raija Hynynsen kotiarkisto

Anna ja Väinö 1980-luvun alussa.

Kirjeistä kuoroiteos

Väinön tyttären Kirstin elämäntarinan osalta on tallennus nostettu korkeammalle asteelle, dokumentista taiteeksi. Kirstin ja hänen miehensä Reino Lankisen sodanaikaisesta seurustelusta on tehty Evakkomorsian-kuoronäytelmä, jota helsinkiläinen Karelia-kuoro esittää. Karelia-kuoro on vuonna 1984 perustettu sekakuoro. Karelia-kuoroa johtaa kuoronjohtaja ja säveltäjä, dir. cant. Arto Joutsimäki. Mukana on myös laulajia näkövammaisten kamarikuoro Kontrapunktista.

Evakkomorsian kertoo Kirstin ja Reinon koskettavan rakkaustarinan vuosilta 1943–1947. Produktiossa kuullaan yhteensä 31 sota-ajan suosikkisävelmää kuoron, orkesterin, laulu-yhtyeen ja eri solistien esittäminä. Tarina rakentuu kirjekatkelmien lukemiseen

ja autenttisiin taustakuviin musiikin ohella.

Näytelmän päähenkilöt ovat Kirsti ja Reino, molemmat Hiitolasta. Näytelmä pohjautuu heidän tarinaansa. Käsikirjoittajien tietolähteinä on ollut heidän kirjeenvaihtonsa, 266 säilynyttä kirjettä, sekä Kirstin päiväkirjat ja haastattelut.

Esitykset

Evakkomorsian-näytelmän ensi-ilta nähtiin Kangasalla lauantaina 28. toukokuuta 2016. Ensi-ilta oli Karelia-kuoron, Kangasala-talon ja Harjula Productionin yhteistuotantoa. Evakkomorsian-kuoronäytelmän ohjauksesta vastaavat Arto ja Marjatta Joutsimäki. Näytelmän ovat käsikirjoittaneet Asko ja Raija Hynynen sekä Marjatta Joutsimäki. Raija Hynynen on evakko-

Kuva Raija Hynynen kotiarkisto

Kirstin ja Reinon kirjeitä.

HILJAISESTA JA UJOSTA KARJALAISESTA VILKKAAKSI HÄMÄLÄISEKSI

Tapio Kähkönen syntyi Viljo ja Laina Kähkösen perheeseen esikoisena Kaukolan pitäjässä, Syljärven kylässä, Tienhaara-nimisen pikkutilan lapsena, 14. päivänä helmikuuta 1930. Tuolloin ulkona oli talvinen ilma, lunta vanhan ajan malliin yli puoli metriä ja pakkasta reilu 20 astetta.

Vauhdikas saapuminen

Silloin ei lapsen syntymäaika etukäteen laskettu, ne tulivat silloin kun luonto oli ohjelmoinut. Esikoisen syntyminen tuli Lainalle yllätyksenä, sillä hänen käsityksensä mukaan oletettu syntymäaika olisi ollut vasta seuraavalla viikolla. Laina oli jäänyt äidittömäksi alle yhdeksänvuotiaana ja oli jäänyt vaille kokeneen naisen antamia neuvoja. Lainan palatessa aamu askareiltaan ennen kahdeksaa, oli ensimmäiset supistukset tulleet, mutta hän ei osannut ottaa niitä vielä todesta. Supistusten nopea uusiutuminen jo hetken päästä yllätti Lainan täydellisesti ja esikoinen tuli kouristusten mukana tupakeittiön lattialle.

Nopea tilanne sai Lainan lähes shokkiin. Kohtalo lähetti paikalle 10-vuotiaan Taimi Merosen, joka kouluun menomatallaan poikkesi tädilleen lämmittelemään. Oven aukaistuaan hän kohtasi sellaisen näyn, että pelästyi eikä rohjennut tulla sisään. Laina kuitenkin käski Taimia hakemaan naapurista Lankisen Lienaa (Helena) heti

apuun ja Helena saapui pelastavana enkelinä nopeasti.

Sota lähestyi ja muuttui todeksi

Pieni lapsikin aisti sodan ilmapiiriin isäntien jutuista jo useita vuosia ennen sodan syttymistä. Pelko kasvoi vuosien varrella, kun Hitlerin valtaan tulo ja sodan uhka vilahdivat puheissa aina useammin. Sen lisäksi Neuvostoliitto oli uhkakuva rajaseudun asukkaille. Neuvostoliiton olot olivat tiedossa, koska sortoa pakoon lähteneet suomalaiset usein loikkasivat Neuvostoliitosta takaisin juuri Karjalaan.

Kukaan ei kuitenkaan oikeasti uskonut sodan syttymiseen. Yleinen käsitys oli, ettei ryssäällä ole mitään syytä lähteä sotimaan. Ei silloin tiedetty suurvaltujen etupiiri jaosta, joka ratkaisi myös Suomen kohtalon.

Kun sota syttyi 1939, Tapion veli Pentti oli vain 7-vuotias. Hän lausui äänneen kaikkien ajatuksen pelastumisesta: ”Mennään ryssää pakoon länteen niin pitkälle, kuin päästään. Jos mikään muu

87-vuotias Tapio Kähkönen huhtikuussa 2017 lempitoimessaan. Metsä on Tapiolle kirkko ja paikka rauhoittumiselle.

ei auta, hypätään pää edellä Pohjanlahteen. Mutta ryssän vallan alle ei jäää”

Mutta ei se sotaan lähtö Viljolta mutkitta käynyt. Lokakuun ensimmäisellä viikolla Pentti mursi naapurissa leikkiessään sääriluunsa poikki. Viljo käytti Penttiä Kaukolan kunnanlääkärillä ja poikaa hoidettiin viikko kotona. Kun jalka ei näyttänyt toipumisen merkkejä, Viljo-isä katsoi parhaaksi viedä pojan Viipuriin lääninsairaalaan tutkittavaksi.

Sotaanlähtö käsky tuli 12.10. klo 7.00. Viljo oli kuitenkin lähtenyt samana aamuna tuntia aiemmin viemään Penttiä linja-autolla Viipuriin ja siellä lääkärissä jalka kipsattiin. Lääkärissä käynnin jälkeen päivä oli mennyt niin pitkälle, ettei Kaukolaan mennyt linja-autoa. Seuraavana aamuna Viljolle selvisi, ettei linja-autoliikenne enää

toimi, koska armeija on takavarikoinut kaikki linja-autot omaan käyttöön lii-
kekannallepanon vuoksi. Junakin, joka meni Viipurista Elisenvaaraan, oli tupaten täynnä sotilaita. Sotilaat olivat sitä mieltä, ettei siviilejä junaan oteta. Viljo kertoi, että samaan matkaan hänenkin pitäisi lähteä, kunhan ensin saisi viedyksi pojan kotiin. Sotilaat heltyivät ja tyhjänsivät yhden penkin Penttiä varten.

Viljo ja Pentti palasivat kotiin lopulta aamuyöllä. Viljo söi ja pakkasi ja lähti aamulla seitsemän jälkeen sotatiele. Parin päivän viivästyminen lähdössä säästi Viljo-isän rintamajoukkoihin joutumiselta, ja hän toimikin sodassa talousaliupseerina.

Evakkotie kutsui

Tilanne paheni vähän kerrassaan taistelurintamalla. Kaukolastakin alettiin ensin siirtää vanhuksia ja sairaita pois jo vuoden 1940 alussa. Laajempi muuttoilmoitus tuli helmikuun ensimmäisellä viikolla. Taloihin tuli suojeluskunnan poikaosaston kautta tieto, että vanhukset ja äidit, joilla oli alle 10-vuotiaita lapsia, siirrettäisiin Länsi-Suomeen pariksi viikoksi. Mukaan sai ilmoituksen mukaan ottaa tavaraa vain sen verran, mitä jaksoi käsissään kantaa ja ruoka-
tarvikkeita matkan ajaksi.

Kaarlahden rautatieasemalla odotti ns. umpinainen härkävaunu, johon sotilaat heittelivät ihmisiä kuin jauhosäkkejä. Vaunun keskellä oli kamiina, jossa paloi tuli. Kamiinan vieressä oli kasa klapeja. Vaunun sisäseinät olivat valkoiset huurteesta ja jäästä. Kummassakin vaunun päässä oli kaksi tasoa, ettei lattialla kenenkään tarvinnut olla. Kun vaunu tuli täyteen, sotilaat muistuttivat: ”Muistakaa pitää vaunun ovi kiin-

Kähkösiä ennen ja nyt Sukuseuran 30-vuotisjuhlajulkaisu

**Kirja julkaistaan loppuvuonna 2017.
Pienet muutokset sisällössä ovat mahdollisia.
Kirjan hinta on 35 euroa + postikulut.
Painoksen koko määräytyy ennakkotilausten perusteella.
Sitovia ennakkotilauksia otetaan vastaan
sähköposti: sukuseura.kahkoset@gmail.com
kotisivut: <http://kahkonen.info>
Juha Kähkönen puh. 040 574 7634**